

УДК 821.161.2

ББК 83.3 (4Укр)6

ТВОРЧИСТЬ ДАРІЇ ВІКОНСЬКОЇ В ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНІЙ РЕЦЕПЦІЇ ПЕРІОДИКИ 30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ

Л. Т. Табачин

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
кафедра української літератури,
м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57; тел. +380 (342) 59-60-74*

На матеріалі епістолярію та літературно-критичних публікацій 30-х років ХХ століття висвітлено ідейно-естетичні засади, літературознавчі стратегії й еволюційні етапи творчості Дарії Віконської, поширено уявлення про специфіку західноукраїнського літературного процесу означеного періоду.

***Ключові слова:** Дарія Віконська, рецепція, епістолярій, літературна критика.*

Ім'я Дарії Віконської належить до тих самобутніх імен, які з відомих причин були вилучені із загальноукраїнського літературного процесу минулого століття. Різноманітний доробок всебічно обдарованої авторки – самобутнього прозаїка, добре знаного в міжвоєнний період у Галичині критика, ерудованого мистецтвознавця – тривалий час знаходився у бібліотечних та архівних спецфондах*. І тільки здобуття Україною незалежності уможливило повернення в активний літературний фонд цієї вартісної спадщини та її цілісний аналіз.

Згадки про Дарію Віконську (літературний псевдонім Ліни Малицької, з дому Федоровичівни; часто послуговувалася псевдонімом Федоренко та подвійним прізвиськом Федорович-Малицька) в добу переоцінки старорежимних догм і доктрин обмежувалися скупими рядками в “Українській літературній енциклопедії” [17, 280]. Зміна акцентів помічається у передрукованих репринтних виданнях – у своєрідному літописі “Визначне жіноцтво України: Історичні життєписи” [8, 249] літературознавця з діаспори Ол. Лугового (псевдонім Олександра Овруцького-Швабе. – Л.Т.) та в “Енциклопедії українознавства” [4, 280]. Прикметно, що всі ці праці називають одне, типово галицьке, ім'я: Іванна Малицька (під цим ім'ям авторка друкувалася у 20-х роках, а рідкісне Ліна зафіксоване в архівних документах і пізніших спогадах).

Дарія Віконська народилася 17 лютого 1893 року в селі Шляхтинцях під Тернополем у родині землевласника Володислава Федоровича (у літературі виступав під псевдонімом Domino), члена Палати панів Австро-Угорської монархії, який володів кількома маєтками (скажімо,

* Йдеться про спецфонди відділу україніки Львівської наукової бібліотеки імені Василя Стефаника Національної академії наук України, Центрального державного історичного архіву України у м. Львові та державного архіву Івано-Франківської області.

назва одного з них – Вікно – послужила для псевдоніму письменниці).

Батько і дід Віконської прославилися меценатством (“великими пожертвами на українські культурні цілі” (Ол. Луговий)) і філантропією. Дитячі роки авторки проходили в оточенні книг, гравюр, статуеток та ікон, які творили витончену естетичну атмосферу тогочасного життя, формували бездоганний художній смак.

Як аристократка, Ліна Малицька виховувалась в ортодоксальній Англії (Old England) у відокремленому замку. Там дівчинка отримала належну освіту, що включала середню школу і курси ведення домашнього господарства. Згодом навчалася у Німеччині, Франції, Італії, Єгипті. Власне, до 24 років вона не здогадувалась про існування української мови (до речі, можна простежити цікаву паралель, розглядаючи постаті Катрі Гриневичевої та Наталени Королеви, які лише в зрілому віці, блискуче вивчивши українську мову, сягнули найвищих вершин у прозі).

З початком Першої світової війни Ліна приїжджає до рідних Шляхтинців, згодом вирушає з батьком у Петербург, де він і помер 1915 року. Після революції Віконська повернулася до Шляхтинців знову, де одружилася 1917 року з “господарем з Божої ласки” професором Миколою Малицьким – сином останнього управителя маєтками Володислава Федоровича. (Саме цей шлюб із національно-свідомим галичанином, очевидно, і став тим євшан-зіллям, що повернуло талановиту особистість до українства.) Завдяки йому родинне гніздо за півтори десятка літ було відреставроване. Здавалося б, сімейна ідилія Малицьких триватиме вічно. Але доля готувала їм важке випробування. Наближалася Друга світова війна. Дарія Віконська переконувала чоловіка емігрувати до Відня, де жили її родичі по матері, а він категорично заперечував таку можливість. Свідченням цього є спогади, які доніс до сучасників відомий дослідник, публіцист Євген Маланюк. За дивним збігом обставин за кілька днів до нападу гітлерівської Німеччини на Польщу він гостював у Шляхтинцях. Зокрема, у розмові з ним Микола Малицький пристрасно захищав своє право на батьківщину: “Немає сили, яка б мене відірвала від цього. Хай буду останнім форналем, останнім чабаном, – але буду тут, у цім господарстві, що адже ж це я його відродив, відтворив до останнього стебла. Тут же не про “мій маєток” ходить (йдеться. – Л.Т.): ходить про сенс життя, про творчість!” [9, 389].

Через кілька місяців Є.Маланюк, що перебував в окупованій Варшаві, отримав із Відня тривожного листа, в якому його подруга-однодумець ділилася своїми враженнями про перші тижні “советської окупації”. За словами Віконської, коли вона нарешті переконала чоловіка виїхати з Галичини до Відня, його було заарештовано тієї ж ночі, “бо такі, як Микола Малицький, не мають права жити навіть не на своїй землі” [9, 389]. Не можна оминати схвильованих і проникливих рядків про миттєву зустріч Є.Маланюка з Дарією Віконською на еміграції: “Ми стояли в холі приватного пансіонату у Відні і обмінювалися судорожно-короткими реченнями. Часу не було, ані обставин на спокійнішу

розмову. Пані Ліна була в чорному хутрі, яке якби підкреслювало нашу спільну й загальну жалобу. Її запалі очі все ж горіли заглибленим чорним жаром, а стягнуте, кольору слонової кості, обличчя могло б служити маляреві темою для ікони мучениці. Але в її словах була міцність і непохитність віри (“Микола, напевно, живий, він повернеться і ми ще зустрінемось, хоч би й не в Шляхтинцях”) [9, 391].

У 1945 році звідчаєна Ліна Малицька покінчила із даремними сподіваннями на диво, викинувшись із вікна кількоповерхового віденського будинку. Прикро, але нащадків не залишилося (тут можна припустити, що болісною драмою письменниці була саме відсутність дітей). Можливо, все-таки вдасться відшукати віденську рідню по матері й спростувати прикру фразу Є. Маланюка: “Словом: остання в роді!” [9, 391].

Як свідчать архівні матеріали, авторка дебютувала у дванадцятирічному віці, а 1919 року тернопільські “Українські Вісти” надрукували її перший український нарис – “Замітки про звання сестри-жалібниці” [10]. Відтоді ім’я Дарії Віконської не сходило зі шпальт таких галицьких періодичних видань, як “Літературно-науковий вісник”, “Діло” тощо. Впродовж 1925-1927 рр. в літературно-мистецькому щомісячнику “Нова Хата” з’являються її рецензії на твори українських та зарубіжних митців (“Нова історична повість Б. Лепкого”, “Новий тип жінки (з нагоди нових книжок Victora Marquerille)”, “La Gargonne”, “Жінка в творчості великого французького письменника”), публіцистичні статті про економічну незалежність жінок, літературні нариси про визначних культурно-громадських діячок [18]. Приміром, до річниці смерті дружини відомого художника Олекси Новаківського (характерно, що Дарія Віконська завжди цікавилася творчістю цього “маляра настроїв” (Р.Шульова). Так, відвідавши третю виставку його полотен (у газеті “Діло” за 15.V.1922 р. вона блискуче інтерпретувала картину “Визволення”), письменниця публікує нарис “В незабутню пам’ять Нусі Новаківської”. Майстерні силуетки присвятила вона й іншим талановитим жінкам (“Українська артистка в концертній салі” (в центрі уваги – піаністка світової слави, дочка професора Львівського університету Олександра Колесси Любка Колесса. – **Л.Т.**), “Наталя Королева – сьогорічна літературна лявреатка”). Втім, подібних есеїв-портретів, у яких вдало відтворено творчо-психологічне обличчя митців, у письменниці немало.

Поважним дебютом Дарії Віконської у літературі є невеличка збірка нарисів “Райська яблінка” (1931), яка була написана впродовж 1927-1929 років. Про її цінність, оскільки збірку не знайдено, можна судити із епістолярної спадщини. Власне, десять років (1929-1939) Ліна і Микола Малицькі листувалися із напрочуд шляхетним священником Йосафатом Скрутенем, який підписувався – Іван Стефанів. (У систематичному покажчику змісту літературно-наукового часопису католицького спрямування “Дзвони” є лаконічне повідомлення про VII Міжнародний Конгрес істориків, що відбувся 21-28 серпня 1933 року в Варшаві. Серед інших учасників у ньому офіційно брав участь і о. Йосафат Скрутень [6]. Крім того, відомо, що Й.Скрутень друкувався в “Записках чина св.

Василія Великого” [15]). Зі змісту єдиного листа-рецензії вченого від 28 жовтня 1931 року, знайденого нами у Центральному державному історичному архіві м. Львова, неважко здогадатись про його приязнь до дебютантки, прагнення підтримати цю “скромну, безпретензійну статтю”, “апостолку західної культури”.

Аналіз цього важливого документа допоміг не лише віднайти значні факти, дотичні до життєпису і творчості Дарії Віконської, а й чіткіше уявити літературне оточення першої третини двадцятого століття. Так, уже із перших рядків розлогого листа Й. Скрутеня дізнаємося про дискусії та полеміки, що точилися у Львові та за його межами довкола “Райської яблінки”: “Ця книжка на устах усіх у Львові, ба навіть на глухій провінції. З хвилею її появи стали зводити за нею справжній бій світські і духовні, філософи і літерати, – на сторінках нашої преси, у фахових журналах, у листах приватних” [10, 1]. Очевидно, це справді була небуденна подія. Однак, незважаючи на оригінальність мистецьких нарисів, які передають глибокі та інтимні переживання чутливої душі, критика в особах Дмитра Донцова, Гавриїла Костельника та Петра Коструби деякою мірою тенденційно оцінювала їх. Автор листа вдало простежує мотиви, якими керувалися опоненти – Г. Костельник, “зневірений у європейську культуру”, що вбачав у “Райській яблінці” “заслабу духову поживу” [11], та Criticus (П. Коструба) “у своїй дуже різкій і, очевидно, не по-філософійному написаній оцінці” [10, 13].

Симптоматично, що Й. Скрутень здивований позицією Донцова, “котрий, на наш погляд, якраз повинен був тішитись з такої книжки, бо вона назагал написана в його дусі” [10, 13]. (Власне, йдеться про приналежність Дарії Віконської до націоналістичної течії української літератури міжвоєнного двадцятиліття [5]. Зважаючи на це, стає зрозумілою співпраця письменниці з літературно-мистецькими і науковими журналами “Вісник” (перейменованій у 1933 році з “Літературно-наукового вісника”), “Дажбог” (1932-1935), “Обрії” (1936-1937) та “Напередодні” (1937-1938), що утверджували державотворчі ідеї і через які реалізувалися літературно-критичні концепції.

На протигагу вищезазначеним критикам авторитетні літературознавці неупереджено й об’єктивно оцінювали цей твір: “Мало що не самітний остав М. Рудницький з висновком, як слід позитивним, про “рідний дебют”, про “книжку з подихом Європи”, “книжку з великою культурою” [10, 1]. Доречно, мабуть, відзначити, що виразником національної ідеї у літературі цей літературний критик не був, віртуозно боровся проти ідеологізації мистецтва і відстоював право творчої індивідуальності на пошук нових мистецьких форм, на свободу творчої думки, на європейськість. Зрештою, він завжди відгукувався на появу оригінальних творів і високо поцінював тих митців, що виявилися у складній модерній літературі і критиці, у підґрунті якої були психоаналітичні концепції З.Фройда та К.Юнга, філософія Ф.Ніцше тощо [14].

За словами Скрутеня, саме світоглядні орієнтири Дарії Віконської – її “гранітна аристотелівсько-схоластична філософія” (з цим визна-

ченням вона погодилася, зазначивши про своє зацікавлення Паскалем та Кеплером), що ґрунтувалася на працях Платона, св. Августина, Фоми Аквінського, її студії в оригіналі Вундта, Канта, Ніцше, Фройда, Шопенгауера, Юнга та ін. – спричинили недовір'я вищезгаданих критиків. І далі автор листа припускає: “Отся оригінальна особистість і отсе багате, хоч притім безрозкішне, тверде і жертвенне життя, виросле на западному, європейському і, скажім отверто, на католицькому ґрунті та культурі, стає, на мою думку, причиною дивного і невластивого, бо негативного, становища (ставлення. – Л.Т.) критики до її “Райської яблінки” [10, 3]. У цьому аспекті пригадуються суголосні численні упереджені рецензії на творчість Наталени Королеви.

Зрештою, ще одна побіжна заувага адресата, що “чужа культура, перенесена на чужий ґрунт, мимоволі викликає недовір'я”, зумовлює пристрасну помітку Дарії Віконської на полях листа: “Я не є “чужа” раса, бо то ½ українка – по батькови” [10, 10]. У наступних рядках священник торкається проблеми співвідношення біографії письменниці із певними мотивами твору, специфіки психології творчості, адже у літературній критиці нерідко простежується ототожнення позицій письменника та персонажа: “Можливо, слід пізнати авторку і її життя, щоб могли як слід зрозуміти її писання?” [10, 10]. Він відзначає невимушену посмішку, привітність, ввічливість, легкість вислову, досконале володіння іноземними мовами (“знаменито знає і з пам'яті наводить довгі цитати Данте, Шекспіра”), всебічну начитаність у галузі поезії, музики, архітектури та малярства, небуденний інтелект, справжню аристократичну культуру, велику релігійність, незвичайну любов до природи Дарії Віконської і вкотре наголошує: “Її становище до життя – це змагання, щоб досконалити себе” [10, 7].

Ці вмотивовані ліричні відступи логічно переплітаються із спробою з'ясувати й інші причини гострої критики на адресу “Райської яблінки”. Однією з них є еротика у письменниці чи “радше її погляд та оцінка секспитання”, яка шокувала багатьох критиків. Хоча з побіжного огляду на темарій нарисів – утвердження місії жінки в інтимній сфері (“Райське яблуко”), викриття розпусти (“Шал”), проповідування чистого й ідеального кохання (“Загроза кохання”), захоплення красою жіночого тіла (“Дві амфори”) – видається надмірною і цнотливо показною тривога літературних грандів.

Відтак автор рецензії висловлює власне розуміння ситуації, вважаючи, що критики звернули увагу на другорядні речі: “Райська яблінка” віддає глибокі й інтимні переживання душі, душі змінної, блукаючої, шукаючої... “Присвята” – Неназванному, Всевідучому і т.д. дуже влучно розпочинає міркування” [10, 15]. І далі: “Авторка робить присвяту Богові. Адже чому вільно пропагувати грішне, сороміцьке і зчиняти водночас шум при проповідуванні доброго, правдивого. Чому поруч, а може, красше на місці (...) настирливо спокусливої Венери не поставити чистої Мадонни” [10, 16]. Й. Скрутень уважно аналізує усі хиби нарисів, зокрема відзначаючи у деяких з них (“Поет”) безвихідні, нереа-

льні ситуації, містичність, надто гіперболічні, тривіальні діалоги. Але загалом він виділяє актуальність проблематики, граціозність вислову, новаторство нарисів “Візія”, “Модерне малярство”, “Три образи. Мона Lisa”, багатий досвід та глибоку духовність Дарії Віконської. Кінець листа-рецензії підсумовує сказане: “Маємо надію, що ця реабілітація наступить...” [10, 17].

Чимало вагомих фрагментів із літературного життя маємо у листах Ліни і Миколи Малицьких. 31 жовтня 1931 року Ліна Малицька у листі до Скрутеня з неприхованою вдячністю слушно зазначає: “... це моя перша книжка. Книжка людини, що шукає себе, хоча в дечім вона себе найшла. Але все ж таки це дебют – і дебютантці не вільно сипати похваль, а треба лише заохочувати до дальшої творчості. Правда, Донцов і деякі інші мене просто відстрашили своїм негативним осудом – і велика дяка Вам за цю спробу реабілітації” [7, 14]. Письменниця молиться за священика, який щиро і безкорисливо захопився і зайнявся її книжкою. Відтак авторку бентежить неминуче розкриття її псевдоніму, який надійно захищав вразливість та делікатність душі: “Більш за все – маю надію – повинно Вас переконати моє особисте, глибоке бажання: Не торкатись (наразі) того, що є, так сказати б, тайною одноразової, незбагненної індивідуальності. Подібно як улюблена моя Леся Українка і я волію, щоб моє приватне життя, як життя римської матрони, було “світлові” невідоме” [7, 14]. (Гадаємо, ця незахищеність, притаманна творчим натурам, і підштовхнула Дарію Віконську до фатального кроку – самогубства.)

Цікавими штрихами до життєпису Дарії Віконської є її побіжні зауваги про спартанський режим дня, прагнення до вдосконалення (загартовування), захоплення грою на фортепіано та неабияку працездатність.

Важливі факти зберегли скупі рядки листа Миколи Малицького від 1 листопада 1931 року. Він висловлює вдячність священику за його прихильність до дружини і за прочитані ними зауваги “Довкола одної книжки”. Адресат пропонує помістити згадану статтю в “Ділі” “якнайбільш читаним і таким, що помістило добру і прихильну рецензію Д-ра Рудницького”. А проте наступні рядки викликають певне здивування: “Рецензію добре було би помістити в якомусь журналі (чи Д-р.Донцов, як ваш знайомий, не зм’якне і не помістить в ЛНВ. – мабуть, ні. – Правда?): а як ні – то остаточно в “Меті” [7, 17]. Йдеться про іншу рецензію Й. Скрутеня. Останні рядки проливають світло на досі маловідомі стосунки Дарії Віконської із колегами по перу: “Ясно, що львівське жіноцтво, передусім се згуртоване довкруги журналу “Нова Хата”, не буде прихильно дивитися на авторку “Райської яблінки”. Особисті розрахунки” [7, 18]. Принагідно зауважимо, що саме ця ситуація змусила пізніше письменницю друкуватися тільки в альманасі “Жіноча Доля” (її листи до редакції часто з’являлися у рубриці “Голоси визначних жінок про “Жіночу Долю”).

У постскрипті до листа чоловіка Дарія Віконська із занепокоєнням і вочевидь небезпідставно додає, що її знайомство з М. Рудницьким

і з Й. Скрутеном викличе “хвилю пліток” про їх допомогу.

Того ж дня, 1 листопада 1931 року, Ліна Малицька відправляє власного листа Й. Скрутеню, в якому вкотре рішуче наполягає на небажаності порушення таємниці приватної кореспонденції. Письменниця також переконливо стверджує, що її “Райська яблінка” – “це чисто літературний твір, твір без найменшої претензії до якої-небудь, хоча б і католицької тенденції” [7, 21]. І перелічує образливі цитати із рецензії Д. Донцова, який закидав дебютантці “звихнений інстинкт життя”, “нездорову еротику, що упивається витворами власної фантазії, уникаючи “грубого” контакту з дійсністю”. Водночас Дарія Віконська, попередньо прочитавши листа чоловіка, звісно, не могла не помітити певного компромісу у його просьбі помістити схвальну рецензію саме у “Літературно-науковому віснику”, зважаючи на близьке знайомство Д. Донцова із священиком.

З листа (17 листопада 1931 р.) Ліни Малицької до Скрутеня (якого вона вітає з іменинами 23 листопада) бачимо, що письменниця болісно переживає розкриття свого псевдоніму, адже стаття повинна з’явитися у “Ділі”. Дарія Віконська молиться за видужання митрополита Андрія Шептицького, згадує про листування з Наталеною Королевою, яку приязно називає “українським Сфінксом”, мережить рядки про багатство інтимних переживань, що вилилися у чудову поезію в прозі “*Vegonia Rex*”. Про глибоку повагу авторки до священика переконливо свідчить форма звертання: “Високопреподобний і Дорогий Отче!”

Лист від 22 січня 1932 року розкриває нам емоційний стан жінки, що відверто пише про свою “відтятість від світу, передової думки”.

Як бачимо, завісу таємничості над Дарією Віконською привідкриває саме цікавий та інформативний епістолярій, який викличе ще значний інтерес у дослідників. Письменниця була оригінальною у листуванні, дотримувалась старих традицій в епістолярії.

Критична рецепція творчості Дарії Віконської 30-х років ХХ століття вирізняється також численними рецензіями на її надзвичайно цікаву студію про ірландського письменника Джеймса Джойса, з ім'ям якого пов'язаний новий розвиток європейського роману. Симптоматично, що Віконська, знавець тогочасної англомовної літератури, визнаючи магічний вплив Джойсового „Улісса” на українського читача, передовсім завдяки „ритмічності, поезії та красі” твору, в якому „кожне слово має особливу гідність”, адже „артист важив його на вазі золота” [1, 95], фіксує багатство його формально-змістових прикмет, водночас назвала книгу „довгою скаргою на нікчемність світу” [1, 96] і зазначала про її шкідливість для певної категорії читачів: „Треба широкого літературного знання і виробленого естетичного смаку, щоб зрозуміти інтенції артиста і зайняти відповідне становище до зображених там сцен і зачіплених проблем” [1, 97].

Цікаво, що окремі рецензенти „Дзвонів” та „Вісника” після появи дослідження Віконської дошкульно критикували насамперед самого Джойса, який, на переконання М.Гнатишака, є „нерозгадана загадка для

мас, незрозуміла оригінальність для снобів – і глибокий денервуючий знак запиту для духовної еліти” [12, 496]. Погодившись із Віконською щодо згубного впливу Улісса, геніальність якого „в ніякому разі не виправдовує моральної гнилі” [12, 498] (у цьому критик убачав вартісність її дослідження), він виснував про марність потуг дослідниці розгадати таїну мистецького обличчя Джойса вочевидь через відсутність „ясної, позитивної ідеї”, „строкої конструкції й клясичної пропорції” й „замріяної ляконічності, яка є суттю цілої поезії” [12, 497]. А рецензія Л.Гранички (Луки Луціва. – Л.Т.), котрий безапеляційно зазначав, що „українській нації не треба таких творів, як „Уліссес” , визнаючи наявність у світовій літературі творів „з більшим гартom духа” [13, 854], демонструє прагнення довести передовсім корисність студії Віконської.

Зрештою, вихід у світ монументального тому есеїв “За державну бронзу” – “плоду багаторічних роздумів уже дозрілого і досвідченого інтелекту” [2, 390], який побачив світ 1938 року у Львові, також викликав появу різноформатних рецензій. Коли уважно простудіювати цю книгу, можна впевнено говорити про виважену аргументацію, глибокий аналіз та логічне розв’язання проблеми життя і обов’язку нації. Авторка блискуче оперує фактологічним матеріалом, почерпнутим із праць відомих філософів, учених. Свою книгу Дарія Віконська присвятила українській молоді, передовсім сільським дітям, на яких вона поклала великі надії. Адже селянин є “Богом і природою вибраним представником справжньої України, бо правда української землі є його правдою... Він є вічною традицією державотворчого чинника народу” [2, 140].

Заповіді українському суспільству Дарія Віконська дала у дев’ятох “скрижалях” – розділах, кожен з яких має конкретну назву: 1) Культ труду; 2) Апольогія душі; 3) За відродження людини; 4) Степ; 5) Психіка ресентименту; 6) Європа і ми; 7) За доцільність; 8) Провідник; 9) Зачудування. За словами письменниці, стрижнем цих нарисів є людина – “як морально розвинена суспільна одиниця”. Із тез Віконської випливає, що треба викувати “новий тип українця, гідного бути членом висококультурної національної спільноти” [2, 2]. Остаточним заповітом письменниці є боротьба-змагання, починаючи від свого “я”, від шкідливих традицій і рабської психіки – до шляхетної боротьби за краще майбутнє, та безнастанна праця над собою.

Прихильно відгукуючись на цей твір, критик М.Демкович-Добрянський слушно зауважив, що саме “тривога за наше майбутнє, тривога, що випливає з великого патріотизму, велить Дарії Віконській писати свої нариси, щоб вказати українцям на їх історичну неминучість” [3, 540]. Адже, як стверджує сама авторка, Україна “має стати чинником, що внесе у круг культурних держав такі цінності, яких не в силі внести там ніхто інший, тільки й виключно вона” [2, 11]. Майже всі, хто писав про особливості стилю Віконської, підкреслювали схильність її до неординарних композиційних ходів.

Отже, панорама літературно-критичної думки означеного періоду виразно висновок, що діапазон різнорідних чи радше амбівалентних

оцінок творчого доробку Дарії Віконської варіює від схвального сприйняття до назагал гострих і безапеляційних публікацій, які не завжди могли подолати інерцію літературно-критичного мислення, однак сприяли кристалізації естетичної свідомості. Зрештою, вони стали надійним підмурівком ширше закроєних досліджень, що допоможуть повною мірою збагнути феномен Дарії Віконської і належно оцінити її внесок в український літературний процес. Актуальність творчості Віконської є симптоматичною в українському культурному контексті й обіцяє подальшу її рецепцію, зокрема осмислення своєрідності сприйняття в критичному дискурсі її новелістики, багатой за своєю жанрово-стильовою палітрою, проблемно-тематичним наповненням, оригінальної за естетико-культурним, психологічним, філософським та національним світовідчуттям.

Література

1. Джеймс Джойс: Тайна його мистецького обличчя. / Д. Віконська. – Львів, 1934.
2. *Віконська Дарія*. За силу і перемогу: Нариси / Д. Віконська. – Кн. 1.: За державну бронзу. – Львів: Накл. Л. Малицької, 1938. – 285 с.
3. *Демкович-Добрянський М.* За героїчну духовність: Дорога до сили й перемоги / М. Демкович-Добрянський // Дзвони. – 1938. – Ч. 12. – С. 539-545.
4. Енциклопедія українознавства / за ред. В. Кубійовича. – Львів, 1993. – Т. 1. – С. 280.
5. *Ільницький М.* Драма без катарсису: Сторінки літературного життя Львова першої половини ХХ ст. / М. Ільницький. – Львів: Місіонер, 1999. – 212 с.
6. *Комариця М.* Журнал “Дзвони” (1931-1939): Систематичний покажчик змісту / М. Комариця. – Львів: ЛНБ ім. В. Стефаника НАН України, 1997. – 217 с.
7. *Листи Малицьких Ліни і Миколи до Скрутеня Й.* – ЦДІА у Львові, ф. 376, оп. 1, спр. 101, арк. 1-166. 1.
8. *Луговий Ол.* Визначне жіноцтво України: Історичні життєписи. – Торонто, 1942. – Перевидання в Україні. – К.: Дніпро, 1994. – 335 с.
9. *Маланюк Є.* Дарія Віконська // Є. Маланюк. Книга спостережень: Проза. – У 2т. – Торонто, Онтаріо, Канада: Гомін України, 1966. – Т. 2. – С. 387-391.
10. *Рец. Й.* Скрутеня на твір Малицької Ліни “Райська яблінка”. – ЦДІА у Львові, ф. 376, оп. 1, спр. 3, арк. 1-16.
11. *Рец. на кн.: Віконська Дарія. Райська яблінка.* – Львів, 1931. – Підп.: Срітис і Г. Костельник // Дзвони. – 1931. – Ч. 6. – С. 418-419.
12. *Рец. на кн.: Віконська Дарія. Джеймс Джойс: Тайна його мистецького обличчя.* – Львів, 1934. – Підп. М. Г. // Дзвони 1934. – Ч. 10-11. – С. 496-498.
13. *Рец. на кн.: Віконська Дарія. Джеймс Джойс: Тайна його мистецького обличчя.* – Львів, 1934. – Підп. М. Г. // Дзвони 1934. – Ч. 10-11. – С. 496-498.

- цького обличчя – Львів, 1934. – Підп. Л.Граничка // Вісник. – 1934. – Кн.ІІ. – С.853-854.
14. Рудницький М. Між ідеєю і формою. – Львів, 1932; Його ж: Від Мирного до Хвильового / М.Рудницький. – Львів, 1936.
15. Скрутень Й. Синопис пліснесько-підгорецького монастиря // Записки чина св. Василя Великого. – Жовква, 1924. – Т.1; 1930. – Т.3.
16. “Сокровенне”: антологія західноукраїнської малої прози 20-30-х років ХХ століття / Упоряд. Лариси Табачин. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. – 245.
17. Українська літературна енциклопедія. – К., 1988. – Т.1. – С. 297.
18. Див., скажімо: Федорович-Малицька І. La Gargonne // Нова Хата. – 1925. – Ч.4. – С.3; Жінка в творчості великого французького письменника // Нова Хата. – 1926. – Ч.4. – С.3; Новий тип жінки (3 нагоди нових книжок Victora Marqueritte) // Нова Хата. – 1926. – Ч.11. – С.2-3; Нова історична повість Б. Лепкого // Нова Хата. – 1927. – Ч.12. – С.4; Економічна незалежність жінки // Нова Хата. – 1926. – Ч.11. – С.4; Ч.12. – С.4. В незабутню пам'ять Нусі Новаківської (В річницю смерті 12.IV.1925) // Нова Хата. – 1926. – Ч.4. – С.2-3; Українська артистка в концертній залі // Нова Хата. – 1927. – Ч.4. та ін.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 14.10.2009 р.
Рекомендовано до друку докт. філол. наук, професором Кривою Б.С.*

CREATION OF DARIA VIKONSKA IN LITERATURE-CRITICAL RECEPTION OF PERIODICALS OF 30-H YEARS OF XX-th AGE

L. T. Tabachin

*PreCarpathian National University by V. Stefanyk,
Ivano-Francivsk, 57, Shevchenko; tel. +380 (342) 59-60-74,
e-mail: kf@pu.ukr.lit.ua*

On material of epistolary and literature critical publications of 30th years XX of age aesthetically ideological-beautiful bases, study strategies of literature and evolucional stages of creation of Daria Vikonska are reflected, the picture is widespread of specific of west Ukrainian literary process of the noted period.

Key words: *Daria Vikonska , reception, epistolary, literary criticism.*